

Oslo 16.02.2024

HØRINGSSVAR - FORSKRIFT TIL NY OPPLÆRINGSLOV

Skolenes landsforbund har valgt å kommentere utvalgte punkter i forslaget og strukturerer svarene i samsvar med kronologien i selve høringen. Vi ønsker imidlertid å starte med å foreslå en ny forskrift om alternative opplæringsarenaer.

Alternative opplæringsarenaer (nytt forslag)

Alle elever har i dag lovfestet rett til tilpasset opplæring. Imidlertid ser det ut som dette blir tolket som «den tilpassede opplæringen som er mulig å få til innafor klasserommets fire vegger, eller i et grupperom ved siden av». Hvis alle krav til en alternativ læringsarena skal være akkurat de samme som i den «vanlige» skolen, blir det ikke særlig alternativt.

Selve om det er alternative opplæringsarenaer, så er det ikke i strid med fellesskolen. Fellesskolen er ikke det som er fysisk innenfor fire konkrete skolevegger. Fellesskolen er paraplyen som favner om en offentlig skole hvor alle gis like muligheter. For å få dette til, så må veien til målet av og til være alternativ.

Det alternative læringsrommet må få en naturlig plass i den offentlige skolen.

Mange elever har behov for en alternativ læringsarena i perioder. Det er imidlertid uklart hvordan dette kan organiseres, og hva innholdet kan være, uten å bryte lov eller forskrift. En alternativ læringsarena bør ha litt vide rammer, og vi foreslår t det lages en egen høring på en forskrift om dette.

Vi vil minne om hva Utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget sa i sin innstilling til ny opplæringslov:

Komiteens flertall, medlemmene fra Ap, H, Sp, FrP og V mener at alternative læringsarenaer kan være viktige for å løfte motivasjon og mestring hos elever som opplever den ordinære skolegangen som krevende (...).

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen tydeliggjøre og øke handlingsrommet skoleleder, foreldre og elev har til å benytte seg av alternative opplæringsarenaer.»

FØRSTE DELEN - grunnskoleopplæring

§ 1-1, nytt ledd: Berre tilsette i undervisningsstillingar kan ha ansvaret for opplæringa. Det skal som hovudregel vere minst ein lærar til stades i alle årsrammetimar.

Kommentar: Det må slås fast at dette er hovedregelen, og at det skal veldig gode grunner til å fravike kravet om en lærer til stede i undervisningen/opplæringen.

§ 1-6, tillegg: Minst eitt av valfaga skal vere praktisk.

Kommentar: «Alle» synes å være enige om at vi trenger en mer praktisk skole. Da er det på tide å vise det. Ellers er sjansene store for at valgfagene blir rent teoretiske, siden det er billigst.

§ 2-2, tillegg: Her skal vel også 3. trinn inn.

Kommentar: I statsbudsjettet er det vedtatt at også tredje klasse skal omfattes av ordningen med gratis kjernetid i SFO fra høsten av.

ANDRE DELEN – videregående opplæring

§ 7-7 Avtale om anna organisering av opplæringa

Kommentar: Skolenes landsforbund er ikke imot alternative måter å organisere opplæringen på, hvis det vurderes ut ifra faglige hensyn å være det mest formålstjenlige. Vi er imidlertid bekymret for at lovverket åpner for at fylkeskommunene av økonomiske hensyn har mulighet til å legge mer opplæring ute i bedrift.

Viser i denne sammenhengen også til SL sitt høringssvar til «Forslag til endring i reglene om hvem som kan ansettes i lærerstilling og forslag om å tydeliggjøre reglene om faglig ansvar for opplæringen»:

«I lys av de varslede budsjettkuttene i de ulike fylkeskommunene ser vi tegn på at fylkeskommunene kutter i fag- og yrkesopplæringen ved å ønske og legge ikke bare YFF, men også programfagene ut i bedrift. Vi er ikke bare imot en slik privatisering av fellesskolens ansvar, men er også oppriktig bekymret for kvaliteten på fag- og yrkesopplæringen og konsekvensen dette potensielt vil få for beskjeftigelsen til yrkesfaglærerne. Vi vurderer det også til potensielt å ha en negativ innvirkning på rekruttering av yrkesfaglærere.»

Hvis elevene som hovedregel nesten ikke er inne på skolen, så har vi fått en uheldig privatisering av det offentlige skoletilbudet. Det er derfor viktig å se dette i sammenheng med SL sitt forslag til et nytt § 17-6 (jf overnevnte høringsvar):

«Berre lærarar kan ha det faglege ansvaret for opplæringa. Det faglege ansvaret inneber å førebu og følgje opp opplæringa og som hovudregel å vere til stades saman med elevane i opplæringa. Anna personale kan hjelpe til i opplæringa.»

Viser utover dette til LOs høringsvar og kommentarer til andre del.

TREDJE DELEN – fellesregler for gunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen for barn og unge

§ 9-8: Dette er en egen høring.

***Kommentar:** Her viser vi til høringsvaret vårt til Utdanningsdirektoratet.*

§ 9-11, tillegg, ny siste setning i første ledd: Det er ikkje eit krav om at undervegsvurderinga skal dokumenterast.

***Kommentar:** Skoleeiere/skoleledere pålegger noen steder en omfattende dokumentasjon av undervegsvurderingen. Dette kan derfor være en stor tidstyv. Å forskriftsfeste at det ikke er krav om dokumentasjon, vil hjelpe stort i en tillitsreform. Hvis man ikke stoler på at lærere gir undervegsvurdering, uten at det må dokumenteres, er det ikke mye tillit igjen.*

§ 9-33: Her trengs en definisjon av ekstern sensor.

***Kommentar:** Skal den eksterne sensoren være en fra en annen arbeidsgiver, eller er det nok at sensoren kommer fra en annen skole i samme kommune/virksomhet?*

§ 12-2 og 12-3: Hva med de som har en treårig, eller lengre, utdanning i spesialpedagogikk?

***Kommentar:** Spesialpedagogisk utdanning bør i seg selv kvalifisere til en lærerstilling. Hvor skal disse ellers innplasseres? Man må jo være tilsatt i en lærerstilling for å kunne undervise.*

§ 12-4 og 12-6: Foreslår å stryke disse.

***Kommentar:** Her må vi kunne stole på at skolelederne bruker sitt personale på en best mulig måte ut fra hvilke kvalifikasjoner de har. Dette bør også være en del av en tillitsreform. Svakheten med kompetansekrav i fag er at nyutdannede med bare to-tre*

undervisningsfag bare vil kunne få deltidsstillinger. Det vil ikke hjelpe på lærerrekutteringen i framtiden.

NB! I kompetansekravene savner vi en henvisning til opplæringslovens § 11-9. Det bør også komme fram i forskriften at andre enn lærerutdannede kan tilsettes i lærerstilling i de særskilte tilfellene som er angitt i § 11-9.

§ 12-8: Støttes

Kommentar: Skolenes landsforbund står bak følgende foreslåtte presisering: «Dei som ved opptak til praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag har fått godkjent kravet om to års relevant yrkesteoretisk utdanning på grunnlag av realkompetanse (...) oppfyller kravet om to års yrkesteoretisk utdanning utover videregående skolenivå (...)». På dette området har vi erfart at flere yrkesfaglærere ikke har fått godkjent den realkompetansevurderingen UH har gjort ved tilsetting i en lærerstilling.

§ 12-9: Presisering

Kommentar: Viser igjen her til vårt høringssvar til «Forslag til endring i reglene om hvem som kan ansettes i lærerstilling og forslag om å tydeliggjøre reglene om faglig ansvar for opplæringen». Vi ser at det kan skape utfordringer hvis det foreligger kompetansekrav for å undervise i YFF, men en forutsetning da er at det faglige ansvaret ligger hos en som er ansatt i en lærerstilling. Dette igjen forutsetter at læreren får tildelt timer i faget.

§ 12-18, endring: Klassestorleik

På ein grunnskole skal ikkje klassestorleiken vere større enn

- a) 15 elevar per lærar på 1. til 4. trinn
- b) 20 elevar per lærar på 5. til 7. trinn
- c) 20 elevar per lærar på 8. til 10. trinn

Kommentar: På tide å innføre klassesdelingstall igjen. Hvis man ønsker å gjøre noe med uro, vold, mobbing, utestengelse og skolevegving, må man gi lærere arbeidsvilkår som muliggjør dette.

FJERDE DELEN – forberedende opplæring og videregående opplæring for voksne

Viser her til LOs høringssvar

FEMTE DELEN – forskjellige regler

§ 19-5, tillegg, andre ledd: Kommunen sørger for at eit nærmare bestemt utval av prøvane blir sendt til Utdanningsdirektoratet.

***Kommentar:** Ved å sende inn et utvalg av prøvene, f.eks. elever som er født på bestemte datoer, vil sentrale myndigheter få de makrotallene de trenger. Men resultatene vil da ikke kunne brukes til å rangere skoler. Den enkelte lærer og skole vil selvsagt ha alle resultater tilgjengelig.*

§ 19-7: Foreslår å stryke denne.

***Kommentar:** Deltakelse i, og resultatene fra internasjonale undersøkelser, har lagt premissene for skolepolitikken som har vært ført de siste tiårene. Fasiten er nedslående. Resultatene er blitt svakere, ikke bare i Norge, men i hele OECD-området. Det er på tide å løsrive oss fra dette mislykkede systemet.*

Alternativt kan ordet «obligatorisk» byttes ut med «frivillig».